

พระนามเจ้าฟ้าสมัยรัตนโกสินทร์:
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมไทย *

दन्य पल्लयपल्लय **

ศिरिพร ภักดีผาสุข ***

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาในการขนานพระนามและการเฉลิมพระนามเจ้าฟ้าในสมัยรัตนโกสินทร์ และศึกษาความคิด ความเชื่อ และค่านิยมในการขนานพระนามและการเฉลิมพระนามเจ้าฟ้าในสมัยรัตนโกสินทร์ ข้อมูลพระนามเจ้าฟ้าที่ใช้วิเคราะห์รวบรวมจากหนังสือ *ราชสกุลวงศ์* (2554) เป็นหลัก จากการศึกษาพบว่า พระนามเจ้าฟ้ามีองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ พระนามและสร้อยพระนาม การมีองค์ประกอบทั้งสองส่วนนี้ถือเป็นลักษณะเฉพาะของพระนามเจ้าฟ้า กลวิธีทางภาษาใน

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “พระนามเจ้านายสมัยรัตนโกสินทร์: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมไทย” สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่บทความนี้ และขอขอบคุณทุนอุดหนุนการศึกษา สำหรับบัณฑิตระดับปริญญาเอกและโทที่เข้าศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย (Graduate Students in Thainess-related Programs) ประจำปีการศึกษา 2557 มา ณ โอกาสนี้

** หน่วยงานผู้แต่ง: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*** หน่วยงานผู้แต่ง: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การขนานพระนามและการเฉลิมพระนามมี 4 กลวิธีหลัก ได้แก่ การใช้คำศัพท์ การอ้างอิงพระนาม การส่งสัมผัสคล้องจอง และการใช้รูปอักษร กลวิธีเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเจ้าฟ้า ลำดับชั้นของเจ้าฟ้า ความสัมพันธ์ของเจ้าฟ้ากับพระมหากษัตริย์ และราชสกุล เพศสภาวะ และการอำนวยการอิริยาบถ สำหรับความคิด ความเชื่อ และค่านิยมที่พบในการขนานพระนามและการเฉลิมพระนามเจ้าฟ้าสมัยรัตนโกสินทร์มี 5 ประการ ได้แก่ ความคิดเรื่องพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ การให้ความสำคัญแก่พระชาติกำเนิดเจ้าฟ้า การสืบราชสันตติวงศ์ ค่านิยมเรื่องเพศสภาวะ และความเชื่อเรื่องสิริมงคล

คำสำคัญ: พระนามเจ้านายสมัยรัตนโกสินทร์, พระนาม, การตั้งชื่อ, เจ้าฟ้า, ภาษากับวัฒนธรรมไทย

Names of *Chaofa* in the *Rattanakosin* Period:
A Study of the Relationship between
Thai Language and Culture *

Danai Ployplai **

Siriporn Phakdeephassook ***

Abstract

This article aims at examining names of *Chaofa* in the *Rattanakosin* period by focusing on two aspects; namely 1) linguistic devices adopted in naming, and 2) thoughts, beliefs, and values reflected from the naming practice. The data was mainly collected from the book titled, “*Rajsakulwongse*” (the Royal Descent) (2011). It is found that names of *Chaofa* consist of two

---

* This article is a part of the first author’s thesis titled, “Names of Royalty in the Rattanakosin Period: A Study of the Relationship between Thai Language and Culture,” Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. The authors would like to thank Assist. Prof. Prapod Assavavirulhakarn, the thesis co-advisor, for his comments and supports. And the authors would like to thank the reviewers for their detailed comments and suggestions. This thesis is partially funded by the 2014 Fund of Graduate Students in Thainess-related Programs Chulalongkorn University.

** Affiliation: Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

*** Affiliation: Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

components: name and subname. This can be considered an exclusive attribute of the names of *Chaofa*. There are four types of linguistic devices mainly adopted in naming practice namely, lexical choice selection, making reference to other elites' names, using rhymes, and using auspicious characters. These linguistic devices were adopted for demonstrating the significance of *Chaofa*, the hierarchy among *Chaofa*, the relationship between each individual *Chaofa* and the king as well as his or her own family, and his or her gender. Also, some devices were employed for the sake of auspiciousness. Last, it is found that there are 5 underlying ideas in the naming practice involving *Chaofa* namely the royal prerogative, family background of *Chaofa*, the line of succession, gender-role values and the belief about auspiciousness.

Keywords: Names of Royalty in the *Rattanakosin* Period, Name, Naming, *Chaofa*, Thai Language and Culture